SPRAWOZDANIE Z EWALUACJI WEWNĘTRZNEJ
2019/2020

Temat ewaluacji:
Rola i znaczenie pracy nauczyciela współorganizującego

Charakterystyka ewaluacji:

Niniejszy raport jest rezultatem ewaluacji wewnętrznej przeprowadzonej w Zespole Szkół Publicznych w Polanowie przez zespół do spraw ewaluacji wewnętrznej.

Celami ewaluacji było:

• Analizowanie informacji o efektach działalności szkoły w wybranym obszarze.
• Pozyskiwanie informacji, czy działania organizacyjne, dydaktyczne i wychowawcze szkoły spełniają oczekiwania rodziców i nauczycieli .

Zadaniem zespołu było przeprowadzenie badań w obszarze:

1. **Rola i znaczenie pracy nauczyciela wspomagającego**

Podstawowym zadaniem nauczyciela współorganizującego jest towarzyszenie uczniowi o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Aby tę rolę wypełnić niebagatelne znaczenie ma dobra współpraca na linii nauczyciel wspomagający – nauczyciel prowadzący – rodzic. Ważne jest ustalenie wspólnej wizji wspierania i pomocy dziecku objętemu pomocą psychologiczno – pedagogiczną, pośredniczenie miedzy tym uczniem a nauczycielami, bezkonfliktowe funkcjonowanie dziecka w grupie rówieśniczej.

Ewaluacja obejmowała zagadnienia dotyczące współpracy rodziców z nauczycielem współorganizującym rodzaj wsparcia, jakie oferuje szkoła, jak również współpracy między nauczycielem wiodącym a nauczycielem współorganizującym. Chcieliśmy również dowiedzieć się, jak postrzegany jest nauczyciel współorganizujący przez innych, jakie są jego zadania, jakimi cechami osobowości powinien się odznaczać, czy jego zaangażowanie jest dostrzegane przez innych.

Zbierane informacje pochodziły z ankiet przeprowadzonych w miesiącach kwiecień/maj 2020r. wśród rodziców, nauczycieli wiodących i nauczycieli wspomagających.

Pierwsze pytania, jakie skierowano do nauczycieli wspomagających dotyczyły ich kwalifikacji. Z otrzymanych odpowiedzi wynika, że są one adekwatne do potrzeb i zadań, jakie stawia przed nimi ta funkcja. Poniżej szczegóły:

1. Jakie są Pani/Pana kwalifikacje zawodowe związane ze wspomaganiem ucznia objętego pomocą?

6 odpowiedzi

- Posiadam studia magisterski II stopni, przygotowanie pedagogiczne i studia podyplomowe edukacja i rewalidacja osób ze spektrum autyzmu.
- Studia podyplomowe z zakresu oligofrenopedagogiki
- odpowiednie
- Studia podyplomowe - oligofrenopedagogika
- Resocjalizacja, Oligofrenopedagogika, Spektrum autyzmu, Mediacje i negocjacje
- Ukończone studia podyplomowe dające uprawnienia do pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych. (Resocjalizacja, Oligofrenopedagogika, Autyzm)

Nauczyciele wspomagający w naszej szkole w większości są nauczycielami kontraktowymi

2. Jaki jest Pani/Pana stopień awansu zawodowego?

6 odpowiedzi

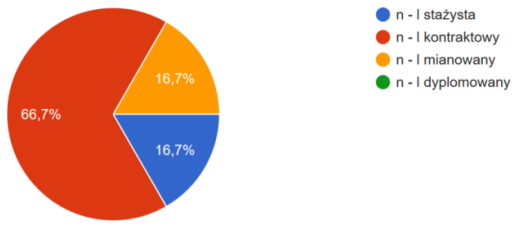

Kolejne pytania związane były z warsztatem pracy nauczycieli współorganizujących oraz codzienną praktyką – zadaniami, których się podejmują. Na początek badana była kwestia planowania pracy z uczniem objętym opieką nauczyciela wspomagającego.

3. Czy Pan/Pani przygotowuje plan dydaktyczny dla ucznia , którego wspomaga i przedstawia go do akceptacji dyrektorowi szkoły?

6 odpowiedzi

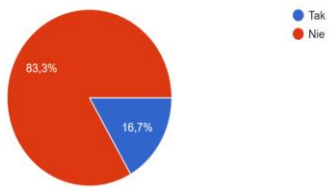

Jedna z sześciu osób odpowiedziała na to pytanie twierdząco. Takie działanie wynika z wewnętrznych ustaleń placowki.

Zapytano również o przygotowanie pomocy dla ucznia.

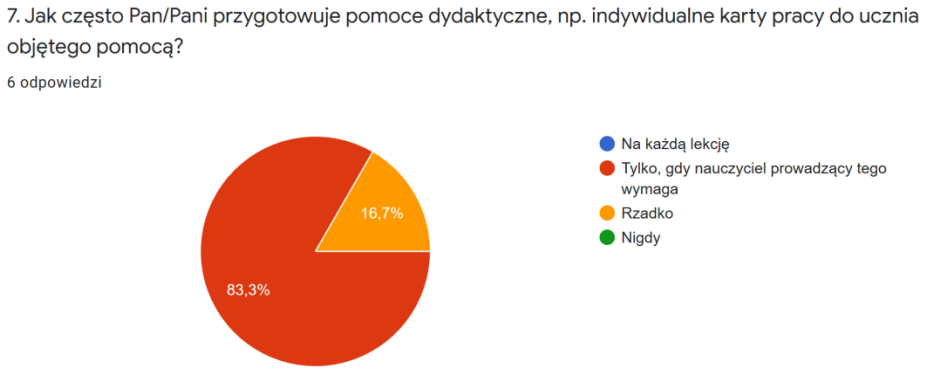

Większość nauczycieli wspomagających uzależnia ten aspekt swojej aktywności od wymagań nauczyciela prowadzącego.

Kolejną kwestią poruszoną w ankiecie było diagnozowanie osiągnięć podopiecznego.

Poniżej przedstawione jest zestawienie 10 zadań/czynności/obowiązków, których podejmują się nauczyciele wspomagający. Oto ich odpowiedzi:

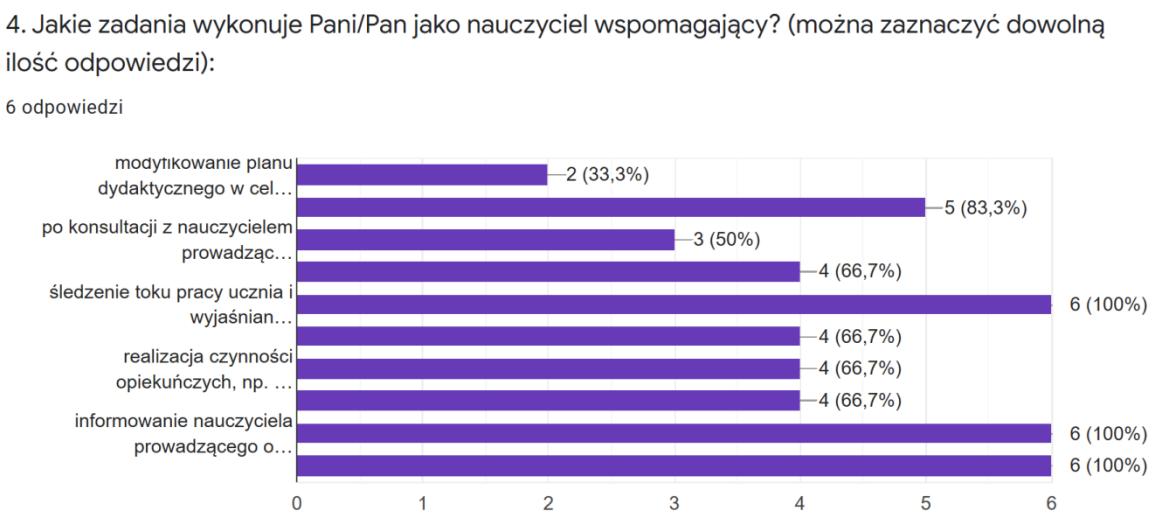

Poniżej dokładne sformułowania zawarte w zestawieniu. (stwierdzenia 100% wyróżniono kolorem):

- modyfikowanie planu dydaktycznego w celu maksymalnego włączenia ucznia do zajęć, (2 osoby)
- przygotowywanie pomocy dydaktycznych np. indywidualnych kart pracy dla ucznia objętego pomocą, (5 osób)

- po konsultacji z nauczycielem prowadzącym, modyfikowanie oraz dostosowywanie prac klasowych i sprawdzianów do możliwości ucznia, (3 osoby)
- sprawdzanie prac kontrolnych uczniów objętych wspomaganiem, zgodnie z zasadami zawartymi w WZO, (4 osoby)
- **śledzenie toku pracy ucznia i wyjaśnianie zadań uczniowi w miarę jego potrzeb, (6 osób)**
- przygotowywanie notatki dla ucznia na podstawie informacji z lekcji, (4 osoby)
- realizacja czynności opiekuńczych, np. opieka nad uczniem w czasie wyjść do łazienki, (4 osoby)
- udzielanie pomocy nauczycielowi prowadzącemu w doborze form i metod pracy z uczniem, (4 osoby)
- **informowanie nauczyciela prowadzącego o postępach i trudnościach ucznia w toku zajęć, (6 osób)**
- **pomaganie nauczycielowi w dostosowywaniu wymagań edukacyjnych do potrzeb ucznia, (6 osób)**

Dla porównania warto zapoznać się z opinią nauczycieli prowadzących:

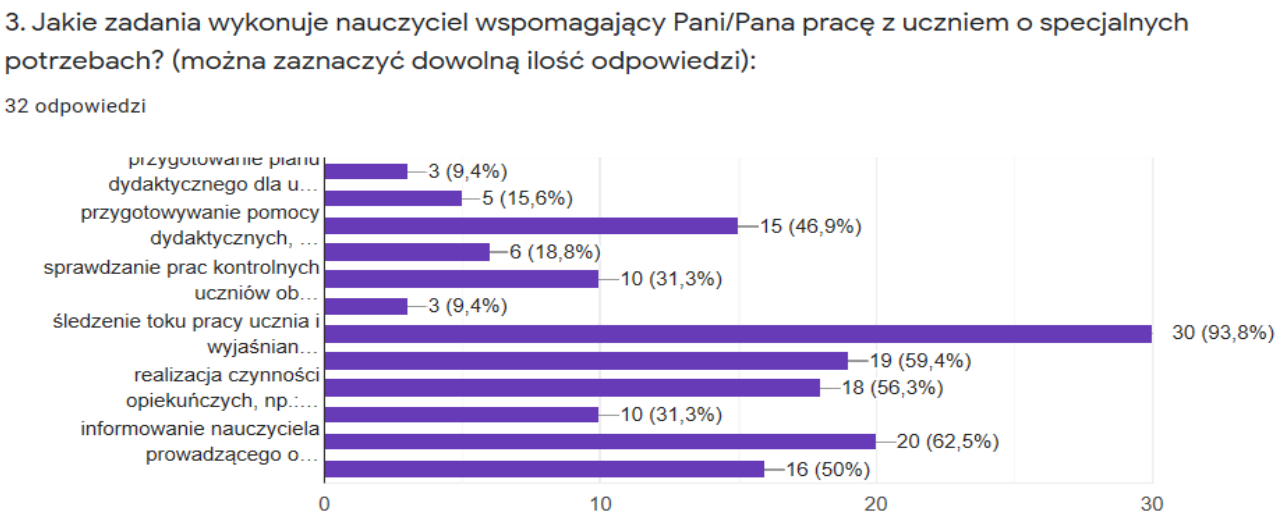

W odczuciu nauczycieli prowadzących zadanie „śledzenie pracy …..” rzeczywiście zdaje się być głównym zajęciem nauczycieli wspomagających, pozostałe zadania dostrzegają nieco rzadziej niż ich koledzy.

W związku z powyższymi rozbieżnościami nasuwa się kolejne pytanie - o odczucia i przekonania obu grup na temat wzajemnej współpracy.

Na początek zapytano nauczycieli prowadzących, z iloma nauczycielami wspomagającymi współpracują i czy znają ich zadania. Ich odpowiedzi ilustrują poniższe zestawienia:

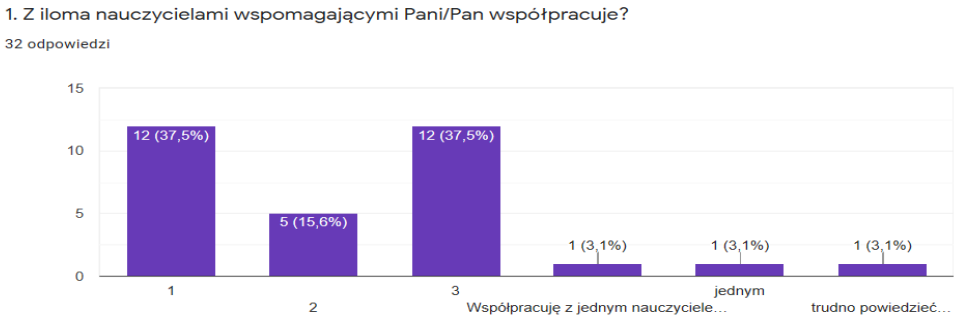

Wśród ankietowanych nauczycieli grupa współpracujących z jednym nauczycielem wspomagającym jest porównywalna z liczbą osób współpracujących z trzema nauczycielami.

Niemal wszyscy deklarują, że znają zadania nauczyciela wspomagającego:

Następną badaną kwestią była obustronna ocena współpracy nauczyciela prowadzącego z nauczycielem wspomagającym.

Odpowiedzi nauczycieli prowadzących są następujące:

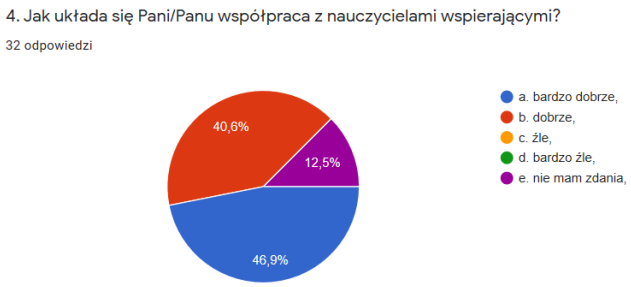

Nauczyciele wspomagający również oceniają wspólną pracę pozytywnie (dobrze i bardzo dobrze)

Kolej na czynniki wpływające na jakość współpracy: W ankietach zawarto pytania zarówno o sytuacje mające wpływ pozytywny, jak i negatywny.

7. Co Pani/Pana zdaniem wpływa pozytywnie na współpracę między nauczycielem prowadzącym, a nauczycielem współorganizującym? (32 odpowiedzi – nauczyciele prowadzący):

- *wzajemna życzliwość, otwartość, umiejętność słuchania i chęć wspierania się nawzajem w codziennej pracy z uczniem.*
- *zaangażowanie nauczyciela wspomagającego w proces współorganizowania działań edukacyjno - terapeutycznych dla ucznia 2x*
- *jasno ustalone zasady współpracy*
- *ponoszenie przez nauczyciela wspomagającego współodpowiedzialności za proces kształcenia ucznia, zgodnie ze statutem szkoły*
- *częsta rozmowa, uzgodnienia w sprawie lekcji*
- *dobra komunikacja*
- *wykonywanie swoich obowiązków*
- *zaangażowanie w pracę nauczycieli (wspierającego i głównego), dobry kontakt, jasno określone zasady współpracy*
- *dobra atmosfera w gronie pedagogicznym, zwłaszcza pomiędzy w/w nauczycielami,*
- *koleżeńskie relacje, dobra atmosfera pomiędzy nauczycielami*

- *chęć pracy i gotowość na różne działania.*
- *czas na zaplanowanie pracy i wprowadzanie koniecznych modyfikacji*
- *ustalenie wspólnych zasad pracy*
- *zaangażowanie nauczyciela wspomagającego w tok lekcji, opieka nad uczniem*
- *komunikacja, ustalenie zasad pracy, trzymanie się tychże zasad, budowanie dobrej koleżeńskiej atmosfery*
- *osobowość nauczyciela, chęć współpracy, budowanie przyjaznej atmosfery.*
- *wzajemne zrozumienie*
- *dobra znajomość możliwości i potrzeb edukacyjnych ucznia, systematyczna komunikacja z rodzicami dziecka, osobowość, nauczyciela, jego kreatywność i umiejętność spontanicznego dostosowania działań do sytuacji.*
- *osobowość nauczyciela, dobra znajomość potrzeb i możliwości edukacyjnych ucznia, gotowość do współpracy , kreatywność*
- *chęć do współpracy i inicjowanie działań*
- *współpraca, zrozumienie, kiedy nauczyciel wspomagający wie, po co jest na lekcji*
- *podejście nauczyciela do uczniów*
- *przestrzeganie wspólnie ustalonych zasad*
- *dobre relacje z danym nauczycielem i odpowiednie podejście nauczyciela do pełnienia swojej roli*
- *pozytywne relacje, życzliwość, zaufanie, prawidłowy kontakt oparty na wzajemnej sympatii*
- *przygotowanie nauczyciela wspomagającego do zajęć oraz doświadczenie zawodowe.*
- *usposobienie nauczyciela, znajomość potrzeb edukacyjnych i możliwości ucznia,*

Poniżej odpowiedzi nauczycieli współorganizujących?:

- *stały kontakt i wymiana wiadomości o pracy ucznia*
- *wzajemna pomoc, wsparcie i współpraca*
- *życzliwość każdej ze stron oraz wzajemny szacunek*
- *wspólne wypracowanie zasad współpracy, określenie wzajemnych oczekiwań*
- *znajomość zakresu obowiązków każdej ze stron*
- *otwartość, rozumienie problemu ucznia, komunikacja interpersonalna*
- *właściwa i pozytywna relacja między nauczycielami, wspólne planowanie i organizowanie procesu edukacyjnego*
- *przy współpracy z drugim nauczycielem dostosowywanie metod i form pracy do danego ucznia a także wspólne rozwiązywanie problemów*
- *niepodważanie autorytetu i kompetencji drugiego nauczyciela.*

Na jakie zagrożenia dla współpracy zwrócili uwagę nauczyciele prowadzący? Oto ich odpowiedzi:

8. Jakie czynniki według Pana/ Pani zaburzają współpracę między nauczycielem prowadzącym a nauczycielem wspomagającym ? 32 odpowiedzi

- *chaos informacyjny - nigdy nie wiem, kiedy nauczyciel wspomagający będzie na lekcji, a kiedy go nie będzie (i z jakich przyczyn)*
- *brak sympatii, komunikacji, chęci wzajemnej współpracy*
- *przejmowanie funkcji wiodącej podczas lekcji, przeszkadzanie nauczycielowi prowadzącemu głośnymi komentarzami*
- *bierność podczas zajęć, nadmierne korzystanie z telefonu na zajęciach*
- *czasami zachowanie innych uczniów w klasie jak i samego ucznia ze specjalnymi potrzebami*
- *niezaangażowanie nauczyciela w jego pracę*
- *słabe inicjowanie działań*
- *delegowanie tego nauczyciela do innych zadań*
- *nieprzestrzeganie wspólnie ustalonych zasad*

- *brak zainteresowania uczniem wspomaganym przez nauczyciela wspomagającego*
- *brak dobrej komunikacji, wchodzenie w kompetencje nauczyciela prowadzącego*
- *mała elastyczność, brak inicjatywy*
- *brak ustaleń w zakresie obowiązków.*
- *czekanie na instrukcje od nauczyciela prowadzącego*
- *kiedy nauczyciel wspomagający przychodzi tylko posiedzieć*
- *brak bliższych relacji, nieokreślenie na początku oczekiwań wobec nauczyciela wspomagającego, brak szczerości*

I poniżej wypowiedzi nauczycieli współorganizujących:

11. Jakie czynniki według Pani/Pana zaburzają współpracę między nauczycielem prowadzącym a nauczycielem wspomagającym ?

6 odpowiedzi

- Brak ustalonych zasad, brak chęci współpracy, traktowanie n-la wspomagającego jak asystenta lub tzw. zło konieczne, brak czasu na rozmowy i wspólne planowanie pracy.
- niedomówienia
- Brak porozumienia, komunikacji.
- Brak czasu na rozmowy.
- Niechęć współpracy i wzajemnie pomocy
- Podważanie kompetencji i autorytetu drugiego nauczyciela.

Niektóre z wymienionych wcześniej zagrożeń ilustrują poniższe diagramy:

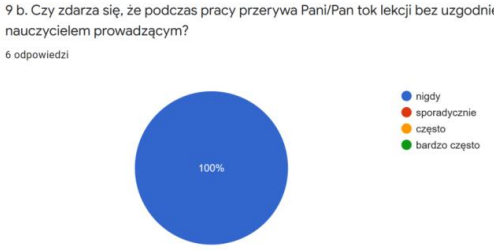

Nie bez znaczenia jest oczywiście punkt widzenia rodziców uczniów objętych pomocą nauczycieli wspierających.

W badaniu ankietowym zapytano rodziców o subiektywne odczucia na temat poziomu kompetencji nauczycieli pod względem pracy z ich dziećmi.

Kolejną kwestią było poznanie przekonań rodziców na temat zakresu świadczonej przez nauczycieli pomocy.

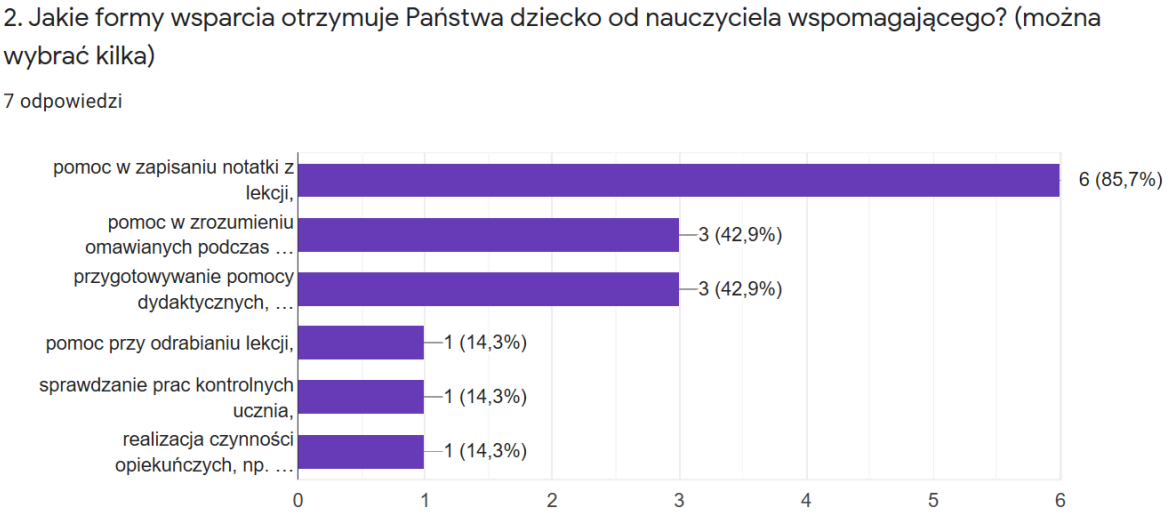

Wymienione w zestawieniu formy to:

- **pomoc w zapisaniu notatki z lekcji,**
- pomoc w zrozumieniu omawianych podczas lekcji zagadnień,
- przygotowywanie pomocy dydaktycznych, np. indywidualnych kart pracy dla ucznia objętego pomocą,
- pomoc przy odrabianiu lekcji,
- sprawdzanie prac kontrolnych ucznia,
- realizacja czynności opiekuńczych, np. opieka nad uczniem w czasie wyjść do łazienki,

Ponadto umożliwiono rodzicom uzupełnić wypowiedź innymi formami, które dostrzegli.

2 a Jeśli Państwa dziecko otrzymuje jeszcze inne formy wsparcia od nauczyciela wspomagającego, proszę je wymienić.

5 odpowiedzi

- Pomaga się skupić i wycisza kiedy jest taka potrzeba
- Pomaga mu się skupić na lekcjach
- Zajecia rewadylizacji w których dziecko chętnie uczęszcza

Stopień zaspokojenia oczekiwań związanych z pomocą świadczoną dziecku badano w pytaniu 3.

3. Czy w Pani/Pana opinii pomoc nauczyciela wspomagającego pracę Państwa dziecka jest wystarczająca?

7 odpowiedzi

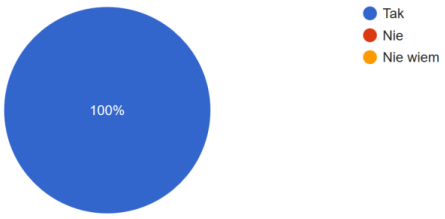

Również kolejne pytanie dało pomyślne odpowiedzi rodziców. Dobra i bardzo dobra ocena relacji dziecka z nauczycielem jest sygnałem, który może cieszyć.

4. Jak ocenia Pani/Pan relację Państwa dziecka z nauczycielem wspomagającym?

7 odpowiedzi

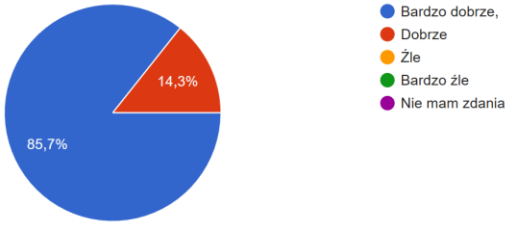

Na koniec poruszono w badaniu kwestię wsparcia rodziców, których dziecko wymaga pomocy w szkole. Oto te pytania i ich wyniki:

5. Czy Pani/Pan jako rodzic otrzymuje wsparcie ze strony nauczyciela wspomagającego?

7 odpowiedzi

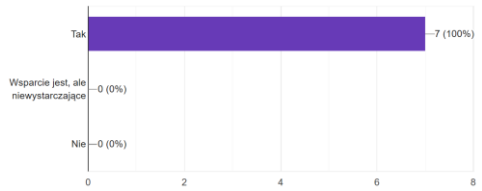

6. Czy częstotliwość spotkań z kadrą dydaktyczną naszej szkoły jest wg Pani/Pana wystarczająca.

7 odpowiedzi

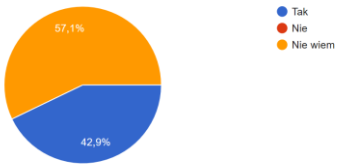

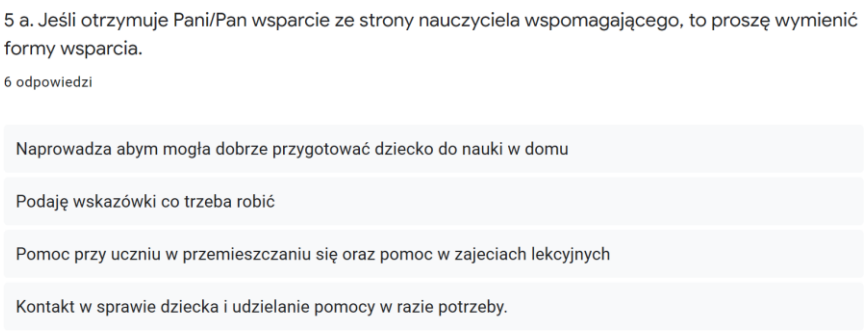

PODSUMOWANIE

Po analizie odpowiedzi uzyskanych od ankietowanych nauczycieli nasuwają się następujące wnioski:

1. Nauczyciele współorganizujący mają odpowiednie przygotowanie umożliwiające im świadczenie fachowej pomocy uczniom o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
2. Nauczyciele znają zadania stawiane przed nauczycielami współorganizującymi, które zostały zapisane w statucie szkoły.
3. Nauczyciele współorganizujący nie realizują tych zadań. W większości przypadków nauczyciele wspierający nie współuczestniczą w procesie opracowywania i modyfikowania planów dydaktycznych dla wspomaganych uczniów i nie biorą udziału w diagnozowaniu umiejętności swoich podopiecznych. Swoją aktywność uzależniają od oczekiwań innych nauczycieli.
4. Wszyscy ankietowani nauczyciele deklarują w pytaniu zamkniętym, że wzajemną współpracę oceniają dobrze lub bardzo dobrze. Nie można jednak nie dostrzec głosów, które pojawiają się w odpowiedziach na pytanie otwarte, gdzie obraz tej współpracy wydaje się mieć więcej odcieni. Nauczyciele wspierający i nauczyciele prowadzący mają podobne odczucia w kwestii oczekiwanych wzajemnych relacji i współpracy. Oczekują życzliwości, otwartości i chęci wspierania się nawzajem w codziennej pracy z uczniem, określenia jasnych zasad współpracy.
5. Badanie ukazało potrzebę przeorganizowania współpracy nauczyciela prowadzącego z nauczycielem współorganizującym, większego zaangażowania nauczyciela wspierającego w proces kształcenia, diagnozowania i oceniania osiągnięć ucznia wspieranego.
6. Pojawiły się też wypowiedzi na temat nieobecności nauczycieli współorganizujących na lekcjach (spowodowane różnymi czynnikami). Takie sytuacje mają negatywny wpływ na realizację współpracy dla dobra podopiecznych.
7. Zdecydowana większość rodziców określiła relacje ich dziecka z nauczycielem wspierającym jako bardzo dobre.
8. Wszyscy ankietowani rodzice stwierdzili, że pomoc nauczyciela wspierającego pracę dziecka jest wystarczająca.
9. Wszyscy rodzice w swoich wypowiedziach stwierdzili iż jako rodzice otrzymują pomoc od nauczyciela wspierającego ich dziecko.

REKOMENDACJE

1. Przeprowadzić szkolenie Rady Pedagogicznej, które przybliży nauczycielom zadania i obowiązki nauczyciela wspierającego wynikające z zapisów w Statucie Szkoły.

2. Poprawić organizację współpracy pomiędzy nauczycielem wspierającym, a prowadzącym. Wspólnie opracować i sformułować wzajemne oczekiwania, zakres współpracy – adekwatnie do potrzeb **konkretnego ucznia** (po wspólnej analizie opinii i po obserwacji funkcjonowania tego ucznia klasie podczas lekcji). Korzystając z wysokich kwalifikacji nauczyciela wspomagającego, oddać więcej inicjatywy w jego ręce. Niech stanie się rzeczywistym partnerem, a nie pomocnikiem nauczyciela prowadzącego. Warto wypracować te zasady w gronie wszystkich nauczycieli współpracujących na rzecz danego ucznia.

3. Organizować lekcje otwarte, koleżeńskie pokazujące różnorodność metod i form prowadzenia lekcji przy współudziale nauczyciela wspierającego.

Opracowanie: zespół ds. ewaluacji wewnętrznej
Zespołu Szkół Publicznych w Polanowie